

- здійснення моніторингу по всій території держави, задля попередження вчинення протиправних дій на кордонах та митних постах.
- сприяння зменшення корупції в органах державної влади, адже вона є основною причиною контрабандної діяльності.

Література:

1. Митний кодекс України // Верховна Рада України від 13.03.2012 № 4495-VI
2. Голуб М. Контрабандний бізнес: як цигарки з України незаконно вивозять і продають у Польщі [Електронний ресурс] : CORRUPT.UA / М. Голуб. – Режим доступу: <http://corruptua.org/2016/06/kontrabandniy-biznes-yak-tsigarki-z-ukrayini-nezakonno-vivozyat-iprodayut-u-polshhi/>.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода, Список, Міжнародний документ редакція від 30.11.2015 [Електронний ресурс] : офіційний веб-портал Верховної Ради України. Нормативно-правова база України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
4. Додін Є. В. Санкції за порушення митних правил / Є. В. Додін // Митна справа. – 2013. – № 6. – С. 73–86.
5. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/>.

Крушельницький Богдан

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Угрин В. В.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КЛАСИФІКАЦІЇ МИТНИХ РИЗИКІВ

Митній системі держави відведено чільне місце у розвитку національного ринку, сприянню інвестиційного клімату, розвитку конкурентоспроможності національного виробництва. Таким чином вона має формувати економічну політику держави через регулюючу функцію. Проте це не єдина функція, якою вона наділена. Не менш важливою є фіскальна функція митної системи, сутність якої полягає в утворенні грошових фондів, які у сучасних умовах розвитку економіки України становлять значну частину доходів державного бюджету. Звідси, необхідним насамперед є виявлення способів підвищення ефективності акумулювання податкових надходжень, які забезпечують сплату митних платежів, дають змогу оптимізувати процеси контролю та їхнього примусового стягнення. Звідси дослідження наявності митних ризиків та здійснення їх класифікації є доволі актуальним завданням сучасної фінансової науки та практики.

Погоджуємось із авторами монографічного дослідження «Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика», що побудова ефективної системи управління митними ризиками неможлива без глибокого вивчення середовища їх існування та дослідження основних його властивостей, що характеризуються специфічними факторами і джерелами

виникнення. Слід зауважити, що митний ризик, як явище в ризикології, має як загальні властивості, що характерні для усіх видів ризику (невизначеність, конфліктність, альтернативність, оцінка небезпеки та ін.), так і специфічні (ймовірність недотримання норм митного законодавства, індикатори ризику, адекватні форми та обсяг контролю та ін.). Без чіткого розмежування цих властивостей досить важко забезпечити ефективний процес управління ними [1, с. 28].

У різні історичні епохи дослідженню сутнісного змісту ризиків відводилась особлива увага. У процесі розвитку теоретичних положень трактування категорії «ризик» переосмислювалось та змінювалось, але донині відсутня єдина узгоджена, усталена думка щодо визначення його сутності навіть в межах різних дисциплін. В свою чергу під поняттям митний ризик доцільно розуміти імовірність наявності контрабандних товарів або порушень митних правил під час здійснення процедур митного контролю та митного оформлення вантажів [2, с. 4]

Зауважимо, що в науковій літературі існує декілька підходів до класифікації факторів ризику залежно від певних класифікаційних ознак. На нашу думку, найбільш вдало класифікаційні ознаки факторів ризику, що застосовуються в митній сфері, сформувала Ю. Гупанова (рис. 1). Вважаємо, що саме такий їх поділ дає найбільш вдало підійти до проблем можливості виникнення певних загроз у функціонуванні митної системи.

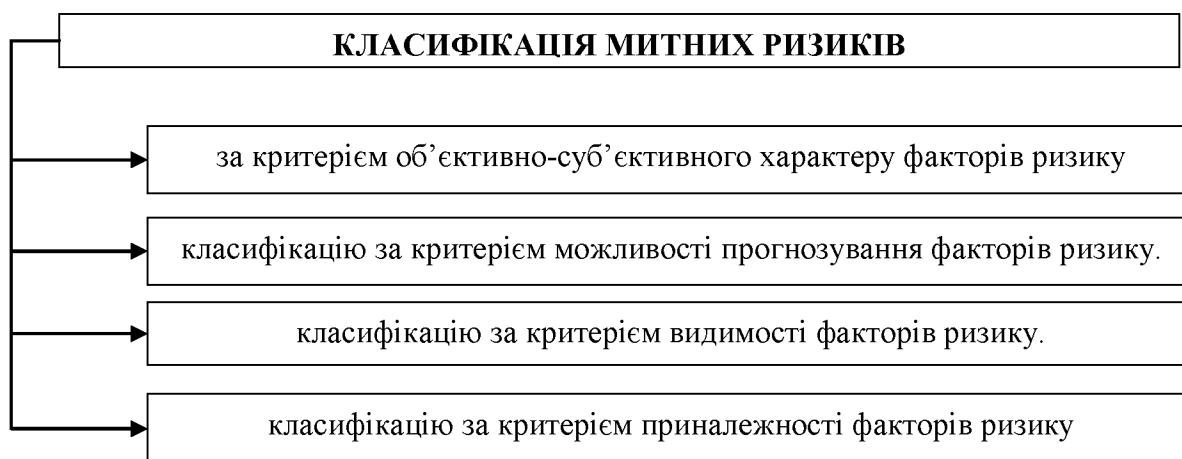

Рис. 1 Класифікаційні ознаки митних ризиків*

*Складено автором на основі джерела [3].

Вважаємо, що поділ митних ризиків та причин їх виникнення дасть можливість підготувати базу для побудови ефективної системи ризик-менеджменту у вигляді мапи ризиків, груп домінуючих та домінованих ризиків, причинно-наслідкових ризиків. Окрім того, логічно виокремити митні ризики за групами товарів та особливостей діяльності підприємства і, як наслідок, добрати найоптимальніші методи для запобігання та зниження негативних наслідків від діяльності митних ризиків. Подальші дослідження потрібно спрямувати на розвиток інструментів ідентифікування та оцінювання митних

ризиків, а також вироблення спільних заходів для мінімізування негативних наслідків від дії митних ризиків.

Література:

1. Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика : монографія; за заг. ред. І. Г. Бережнюка. – Хмельницький. : ПП. Мельник А. А., 2014. – 288 с.
2. Терещенко С. Митний контроль. Алгоритм аналізу факторів ризику під час митного контролю. Основні методи шахрайства під час транзиту / С. Терещенко // Вісник Академії митної служби України, 2000. № 3. С. 3–12.
3. Гупанова Ю. Е. Учет неопределенности и риска при управлении качеством таможенных услуг / Ю. Е. Гупанова // Вестник МГОУ. Серия «Экономика». 2012. № 2. С. 55–62.

Кулиняк Степан

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: д.е.н., професор Десятнюк О. М.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ

Формування дієвих фіскальних інститутів значною мірою залежить від вибору критеріїв та методів оцінки їх ефективності. За їх допомогою можна визначити якість функціонування фіскальних інститутів, оскільки доцільність існування будь-якого інституту взагалі визначається рівнем ефективності його діяльності.

Дослідження ефективності фіскальних інститутів ґрунтується на визначенні її сутності. Зазначимо, що поняття ефективності широко застосовують у всіх галузях науки і сферах практичної діяльності. Воно є мультиатрибутивним, оскільки охоплює різні типи й аспекти ефективності. Найчастіше ефективність трактують як характеристику певного об'єкта, що відображає його суспільну користь, продуктивність, результативність чи інші позитивні якості. Так, відоме визначення ефективності американського дослідника Д. Скотта Сінк базується на системі індикаторів та показників, які охоплюють:

- дієвість як міру досягнення системою окреслених перед нею цілей;
- економічність як мір використання необхідних продуктів;
- якість як міру відповідності системи умовам та очікуванням;
- прибутковість як відношення між валовими доходами та сумарними витратами;
- продуктивність як відношення кількості виробленої продукції (наданих послуг) до затрат на випуск продукції чи надання послуг;
- високу якість трудової діяльності;
- залучення нових технологій [1].

Відносно аналізу ефективності інститутів білоруський учений І. Руденков використовує функціональний підхід і наголошує, що ефективність інститутів визначається тим, як визначений інститут реалізує функції, притаманні